

Plenum

Tisdag 31.1.2023 kl. 13.59—20.19

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om bekämpning av skogsskador

Regeringens proposition RP 284/2022 rd

Utskottets betänkande JsUB 22/2022 rd

Första behandlingen

Talman Matti Vanhanen: Ärende 6 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger jord- och skogsbruksutskottets betänkande JsUB 22/2022 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget. — Allmän debatt, ledamot Kalmari.

Debatt

19.02 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt seuraava laki, mikä meillä on käsittelyssä, eli metsätuhojen torjunnasta annettu lakiehdotus, on yksimielinen ja oikeastaan kohtuullisen pieni muutos. Me haluamme ensinnäkin tällä lainsäädännöllä, jota valiokunta kannattaa yksimielisesti, sen, että metsätuhojen korvauksiin liittyvä järjestelmä pystyy jatkumaan. Mutta sitten myöskin niin, että kun metsätuhoja torjutaan juurikäävän osalta ja kun meidät viime keväänä yllätti se, kuinka Venäjän hyökkäyssota ja pakotteitten realisoituminen vaikutti siten, että näitä tehoaineita ei ollut saatavilla, niin ei kai voi velvoittaa metsätuhoja torjumaan, jos ei niitä aineita mistään saa. Joten me lisäämme lainsäädäntöön tällaisen ikään kuin force majeure -pykälän.

Mutta otan nyt hieman laajemmin tätä metsätuhoasiaa esille, sillä se on varmasti asia, mitä meidän tulee tässä talossa entistä enemmän miettiä. Kun kävimme Kanadassa valiokuntamatkalla, niin olihan se aika järkyttävä kuulla, että siellä oli muutama vuosi sitten mennyt 16 miljoonaa hehtaaria vuodessa tuhohyönteisten tuhoamana metsää alas ja sitten vielä muutama miljoona päälle palanut. Sen takia meidän on Suomessa hyvin skarppina oltava näissä asioissa, ja tällainenkin poikkeus, mikä nyt tässä säädetään... tuhohyönteiset eivät katso, onko Venäjän hyökkäyssota päällä vai ei, eli kovin helposti meidän ei tällaisista asioista kannata luopua. Päinvastoin, meidän kannattaa hyvin tarkasti seurata sitä, mitä meidän metsissämme tapahtuu, ja hoitaa metsiämme niin, että siellä vähän vähemmän tapahtuisi.

Yksi syy siihen Kanadan hurjaan tilanteeseen on se, että siellä metsien hoito on ihan retuperällä. Muistamme Trumpin puheet metsien haravoinnista, mutta itse asiassa hän puutui tärkeään asiaan, metsien harventamiseen ja hoitoon ja siihen, että meillä on järkevät järjestelmät niin, että me saamme harvennuspuuta ja sivuvirtoja hyödynnettyä sekä kuitupuuna että uusina tuotteina että sitten energiana näitä muita virtoja.

Punkt i protokollet PR 158/2022 rd

Kanadassa on sellainen tilanne, että siellä ei näitä vaihtoehtoisia käyttömuotoja juuri-kaan ole. Kun puut on juonnettu sinne tienvarteen kokonaisina, niin sitten kun sieltä ne kar-sitaan, niin kaikki se hakkuutähde ja latvat ja paljon meillä kuitukattilaan menevää puuta jää sinne tienvarteen. Pahimmillaan he sitten polttavat valtavissa jatoissa näitä puita siellä metsässä sen takia, että tämä tuhohyönteisriski olisi pienempi. Joten meidänkin kannattaa niin juurikäävän osalta kuin vaikkapa kirjanpainajatuhojen osalta olla selvillä vesillä, että mitä tapahtuu, ja huolehtia metsien hoidosta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

19.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia valiokunnan puheen-johtajalle hyvästä esittelystä. Tämä laki, jolla pyritään hallitsemaan ja ajan tasalle saatta-maan tämän maannousemasiainen torjunta Suomen metsissä hakkuiden yhteydessä, on vii-sas ja ottaa huomioon sen, että Ukrainan sota aiheutti tämänkin lieveilmiön tänne Suo-meen, elikkä urean saanti on sieltä on ollut vaikeaa. Toinen vaihtoehto tuhota maannouse-masientä eli juurikääpä on tämä harmaaorvakkasieni, ja ilmeisesti senkin tuotanto on sit-ten liian pientä ollakseen riittävä Suomen tarpeisiin. Ihmettelen hieman tuota markkinata-loutta, ja en tiedä, onko jo tällä hetkellä niistä tuotteista puutetta markkinoilla. Uskon, että markkinataloudella on se loistava ominaisuus, että jos jostakin tuotteesta on niukkuutta markkinoilla, niin yleensä se markkina kyllä korjaa itse itsensä kovin nopeasti. Uskon, että niin tässä tapahtuu tälläkin kertaa.

Mutta, arvoisa puhemies, tähän maannousemasiainen torjuntaan. Tämä on todella vaka-va asia, koska oikein tehdyt hakkuut ovat metsien kehittymisen välttämätön edellytys, mut-ta ne pitää tehdä oikein ja nimenomaan nämä suojaustoimenpiteet pitää tehdä myös. Siinä hakkuukoneen kourassahan on semmoinen automekanismi, joka ruiskuttaa kantoon kaato-hetkellä sen torjunta-aineen, jolla tämä maannousemasieni torjutaan. Nyt kun tässä on muotiin tullut Suomessa kaikkien itseään esille tuovien metsätieteilijöiden suurella voi-malla se esitys, että ruvetaan käyttämään jatkuvaa kasvatusta, olen teille sen sata kertaa täs-sä salissa sanonut, että tämän jatkuvan kasvatuksen seurauksena tulemme näkemään tässä maassa valtavan ryntäyksen, jolla maannousemasieni leviää koko Suomen metsiin. Juuret katkotaan isoilla koneilla, kun siellä liikutaan, kun niitä suurimpia puita korjataan — nii-tähän ei pysty millään hevospelillä korjaamaan, vaan silloin joudutaan käyttämään sitä metsäkoneiden järeintä kalustoa, jonka yksikköpaino on parhaimmillaan 24 tonnia per ko-ne. Ne koneet varmasti rikkovat sen metsikön juuriston, ja sen jälkeen levitetään sille alueelle maannousemasieni, joka sitten näistä torjuntatoimenpiteistä huolimatta leviää, vaikka ne kuinka hyvin tehtäisiin. Se on erittäin pätevä leviämään, aivan valtava on se iti-öiden määrä, jolla tämä juurikääpä leviää.

Arvoisa puhemies! Toivoisin, että Suomessa otetaan järki käteen, että pidetään huoli sii-tä hyvästä metsänhoidosta. Se samalla torjuu myös muita metsätuholaisia. Se vanha totuus pitää paikkansa — koskee myös meitä ihmisiä — että silloin, kun kunto on hyvä, pystym-me torjumaan taudit mahdollisimman tehokkaasti. Sama koskee metsää. Hyvin kasvava terve metsä on varmasti paras kestämaan myös erilaiset sienitaudit ja tuhohyönteiset. Vaik-ka tuo Vihreä liitto työntää markkinoille jatkuvasti tietoa, että tämä jatkuva kasvatusta on maailman paras ja metsät pitää jättää koskemattomiksi, ne puheet voi jättää sille osastolle, jotka ovat vain sellaisia hauskoja satuja, jotka eivät koskaan toteudu, koska niillä ei ole mi-tään tekemistä todellisuuden kanssa.

Punkt i protokollet PR 158/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kotiaho.

19.09 **Jouni Kotiaho ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kalmari ansiokkaasti kantoi huolta meidän metsistä niin kuin edustaja Hoskonenkin. Ja näinhän se asia on: kirves on metsän lääke. [Hannu Hoskonen: Juuri näin!]

Mutta onko otettu huomioon tällainen asia: Nyttén kun meillä on polttohakkeesta puula, turvetta kun ei saisi käyttää, niin nyt on esitetty sitten vihreittenkin taholta, että kun Euroopassa, lähinnä Saksassa, on isot metsätuhot, niin sieltähän tulee paljon haketta, kun lyö palasiksi ne siellä. Mutta kun se metsätuho on paljolti niiden metsätuholaisten syytä, niin onko sitä nyt otettu huomioon, kun niitä laivalasteittain tuodaan tänne Suomeen, ettei siellä tule sitten niiden hakkeiden mukana niitä tuholaisia? Jos ne sattuvat elämään täällä, niin kohta on mennyt Skandinaviankin metsät. Elikkä järki pitäisi pitää siinäkin päässä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

19.11 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Erittäin hyviä huomioita. Itsekin olen jatkuvan kasvatuksen riskejä nostanut aika paljon, ja silloin kun tehtiin tämä Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteen mietintö, joka oli yksimielinen, niin siinäkin hyvin selkeästi nousi esille se, että siellä on erilaisia riskitekijöitä, ja sen takiahan jatkuvaa kasvatusta ei voi kaikkialle suositella. Ehkä esimerkiksi joissain tietyissä suometsissä se saattaa olla paras mahdollinen vaihtoehto sekä hiilensidonnalle, monimuotoisuuden että talouden kannalta, mutta kaikkiin metsätyyppeihin se ei todellakaan sovi. Silloin, kun jatkuvaa kasvatusta tehdään, on todella tärkeää huolehtia tästä kantokäsittelystä, ja itse asiassa sitähan laajennettiin myös suoperäisille maille nyt sitten tässä edellisessä metsätuholain muutoksessa.

Kun tässä edellä nostettiin ansiokkaasti esille myös tätä muualta tuodun puutavaran tuholaisriskiasiaa, niin se on sellainen riski, että jos me saadaan tänne sellaisia tuhohyönteisiä, mitkä ovat uusia ja voimakkaasti leviäviä, niin siinä ollaan tehty niin iso karhunpalvelus pohjoiselle havumetsävyöhykkeelle, että se on ihan mittaamaton. Nostitte, edustaja Kotimäki — tulihan se oikein päin, siis Kotiaho — todella tärkeän asian esille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

19.13 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Pieni huomio edustaja Kotiahon erinomaisesta puheenvuorosta. Teidän puheenvuoronne osui naulan kantaan. Minä olen tästä metsähygieniasta yrittänyt puhua tässä talossa kymmeniä kertoja. Nimittäin nythän on niin, että meillä on voimassa Suomessa ötökkälaki, elikkä metsänomistajan tai hakkuuoikeuden omistajan, joka on kaatanut talven aikana puita metsässä — elikkä monitoimikoneella tai millä tahansa hankkinut puuta tienvarteen — on vietävä ja itse huolehdittava siitä, että ne puut häviävät sieltä tienvarresta heinäkuun alkuun mennessä. Ja Metsäkeskushan tekee tarkistuksia tietokoneotannalla, ei käydä jokaista tietä katsomassa: tietyt päät teistä käyvät katsomassa, onko puutavaraa jäänyt sinne tienvarteen. Sitten jos sieltä löytyy, niin pinossa on aina merkit, kenen puita ne ovat. Siitä menee reklamaatio kyseisille yhtiöille, ja mainehaitan pelossa nämä metsäyhtiöt kyllä pitävät huolen siitä, että se puutavara häviää sieltä tienvarresta ennen heinäkuun alkua.

Punkt i protokollet PR 158/2022 rd

Edustaja Kotiaholle vielä kerran lämmin kiitos siitä, että nimenomaan te nostitte esille tämän tuholaisien tappamien puiden ajamisen tänne Saksasta ja keskisestä Euroopasta hakkeena Suomeen. On aivan sataprosenttisen varmaa, että kun sitä haketta laivalla tuodaan tuonne rannikon satamiin ja sitten se siellä pahimmillaan lyödään rekan kyytiin valtavilla nostureilla ja sitten sitä lähdetään viemään sisämaahan päin vaikka 200 kilometriä, niin ihan varmasti leviää se sienitauti kuin kulovalkea. Elikkä tässä olemme tekemässä Suomen metsähistorian suurimpia virheitä, kun tällaiseen ilmastohumppaan olemme sekaantuneet ja aiheuttamassa valtavan metsätuhoon tähän maahan. Olkoot varoittavina esimerkkeinä juuri nämä erinomaisesti asiaa esille tuoneen maa- ja metsävaliokunnan puheenjohtaja Anne Kalmarin esimerkit Brittiläisestä Kolumbiasta, Kanadan alueiden valtavista metsätuhoista, jotka nimenomaan johtuivat siitä, että siellä on hoitamattomia metsiä ja sitten sinne pääsi semmoinen pieni niluri — värysmato muistaakseni — joka tappoi miljoonia ja miljoonia hehtaareita metsää pystyyn. Ja sen tauttahan se hakepuu on ollut täällä, ja varsinkin pelletti, kanadalainen pelletti, Euroopassa halpaa, kun niitä valtavia pystyyn kuolleita metsiä on pelletöity. Mutta sitä ei voi tehdä kuin vuoden kuluessa — kahden vuoden päästä ne puut ovat niin hapanneita, että niitä ei kannata enää pelletöidä, niiden lämpöarvo on mennyt.

Olkoon tämä edustaja Kotiahon nostama esimerkki varoituksena Suomen eduskunnalle siitä, mitä tämä suomalainen energiapolitiikka pahimmillaan tekee, kun sieltä rahdataan niitä kuolleita puita tänne Suomeen hakkeena ja levitetään sitten se sama tauti, mikä siellä on ollut, olkoon sitten sienitauti tai hyönteistuo, molempi pahempi. Kumpakaan ei täällä tarvita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

19.15 Jari Koskela ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Nostetaan vähän kierroksia tähän keskusteluun. Elikkä aikanaan, kun haketta tuotiin Venäjältä, tuskin siellä pidettiin huolta metsistä millään lailla, eli sekin on ollut riskaabelia touhua jo silloin. Tässä jossain vaiheessa, oliko, A-studiossa ilmastopaneelin Ollikainen kertoi, että me nyt korvataan tämä hake ja sitten tosiaan Baltiasta taikka Keski-Euroopasta tuodaan vastaavaa, ja minäpä innostuin siitä kirjoittamaan hänelle kyselyn. Kirjeen kirjoitin ja minä sanoin, että mitäs tavaraa sieltä nyt oikein tulee tänne, kun tulee, ja hän vastasi, että sieltä tulee, juuri kuten täällä on tullut puheeksi, näitä kirjanpainajatuokan vaurioittamia jätteitä ja puita, sitä tullaan käyttämään Suomessa hakkeen tilalla. Minä sanon, että tämä on kyllä oikein malliesimerkki, missä mennään, ja vielä tämmöinen asiantuntijataho ilmoittaa tällä tavalla. Tämä on mielestäni hyvinkin pöyristyttävää, mutta meidän kyllä ehkä on syytä jollain tavalla puuttua tähän asiaan. [Hannu Hoskonen: Toivotaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

19.16 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Sinänsä tämä mietintö tällä kertaa oli yksimielinen. Korvauksia jatketaan vuoteen 2027, ja on nämä juurikäpäkysymykset.

Mutta yksi asia: Koska tämä nyt on metsätuhojen torjunnasta annettu laki, niin kyllähän eduskunnassakin pitää käyttää puheenvuoroja, että meillä on paljon vanhoja metsiä. Ja kun me tiedetään, että meillä tulee pitempiä kuivia ja lämpimiä ajanjaksoja kesäisin — sitä en tiedä, mikä kesä tulee — niin kyllä tämäkin kysymys näistä vanhoista metsistä täytyy ru-

Punkt i protokollet PR 158/2022 rd

veta käsittelemään tautiriskinäkökulmasta. Kyllähän vanhat metsät käsitykseni mukaan — vanha puu on vähän niin kuin ihminenkin — kun ne tulevat sinne elinkaarensa loppupäähän, ensinnäkään eivät ime hiilidioksidia, ja sitten ne ovat erittäin alttiita sairastumaan eri hyönteisten aiheuttamiin ongelmiin, ja sitten nämä leviävät myös terveisiin metsiin, jos tämä sairastamisintensiteetti on kova. Eli kyllä liian vanhaksi päässyt metsä on nykyolosuhteissa selvä riski isojen metsäalueiden terveydelle ja hyvinvoinnille, niin että tämäkin puheenvuoro nyt on syytä täysistunnossa käyttää.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 284/2022 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.